

Sygn. akt I ACa 108/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Kowacz-Braun
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **Skarbu Państwa - (...) (...)w O.**

przeciwko **M. S.**

przy interwencji ubocznej po stronie pozwanej M. P. i D. P.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 7 lipca 2015 r. sygn. akt I C 2334/14

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że eliminuje z jego treści oznaczenie tytułu wykonawczego SM (...) i zastępuje wskazaną w punkcie I kwotę 125 694,10 zł kwotą 117 911,70 zł (sto siedemnaście tysięcy dziewięćset jedenaste złotych i siedemdziesiąt groszy);**
- 2. oddala apelację w pozostałej części;**
- 3. zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – (...)kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 4. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz adwokat N. W. kwotę 3 321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych), w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej interwenientce ubocznej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

SSA Jerzy Bess SSA Anna Kowacz - Braun SSA Sławomir Jamróg

Podstawą tego rozstrzygnięcia był następujący stan faktyczny:

Dłużnik M. P. posiada wobec Skarbu Państwa – (...)w O. zaległości z tytułu podatku dochodowego w wysokości 19 % pobieranego z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz z tytułu podatku od towarów i usług, opiewające łącznie na kwotę 125.694,10 zł, wraz z odsetkami naliczanymi jak od zobowiązań podatkowych od dnia wymagalności do dnia zapłaty oraz kosztami egzekucyjnymi. Z tego tytułu zostały wystawione tytuły wykonawcze .

W dniu 22 lutego 2013 r. M. P. wraz z żoną D. P. zawarł przed notariuszem Ł. B. w Kancelarii(...)w K. przy (...) numer(...)umowę sprzedaży, mocą której przenieśli na rzecz M. S., siostry dłużnika przysługujące im na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr (...) przy ul. (...) w O. o powierzchni 61,94 m⁽²⁾, dla którego Sąd Rejonowy w O.prowadzi księgę wieczystą numer (...) za kwotę 100.000zł. W księdze wieczystej wpisana jest hipoteka umowna zwykła w kwocie 64.000 zł i hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 14.500 zł, obie na rzecz (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. Oddział (...)w Ł..

M. P. w chwili zbywania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, nie posiadał innego majątku, w tym środków na rachunkach bankowych lub środki te były zablokowane z racji zbiegu egzekucji różnych wierzycieli dłużnika. Dłużnik sprzedał wszystkie środki transportu, a te które pozostawił, będące środkami trwałymi były zabezpieczone zastawem bankowym. M. P. był dłużnikiem Skarbu Państwa od 2012 roku. Prowadzona egzekucja nie doprowadziła do zaspokojenia wierzyciela.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał zasadność powództwa . Odwołując się do art. 527 § 1 k.c., wskazał, że zachodziły przesłanki zastosowanie tej normy. Okolicznością bezsporna jest, że M. P. jest dłużnikiem Skarbu Państwa – (...)w O. z powodu niezapłaconych należności z tytułu podatku od towarów i usług oraz podatku dochodowego w wysokości 19% pobieranego od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, które to zaległości w zakresie należności głównej wynoszą kwotę 125.694,10 zł wraz z przysługującymi odsetkami naliczanymi jak od zobowiązań podatkowych od dnia wymagalności do dnia zapłaty oraz kosztami egzekucyjnymi. Zostało to szczegółowo udokumentowane wystawionymi tytułami egzekucyjnymi przez Naczelnika (...)w O., jak również strona pozwana w żaden sposób nie negowała istnienia wyżej wymienionych zobowiązań dłużnika M. P.. Dłużnik M. P. wraz z małżonką dokonał czynności prawnej z osobą trzecią w postaci sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego Zgodnie z art. 29 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 Ordynacja Podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm.), dłużnik odpowiada za swoje zobowiązania zarówno majątkiem osobistym jak i majątkiem wspólnym małżonków, wobec czego małżonka dłużnika D. P. musi znosić zaspokojenie wierzytelności Skarbu Państwa – (...) Przemawia to za możliwością wniesienia powództwa opartego o art. 527 k.c. również w przypadku, gdy przedmiot zaskarżonej czynności wchodzi w skład majątku wspólnego. Samo uwzględnienie powództwa w niniejszej sprawie nie przesądza jeszcze o skierowaniu egzekucji do składnika majątku wspólnego dłużnika i jego małżonki, przesądza jedynie o możliwości prowadzenia egzekucji z tego składnika, przy czym spełnione muszą być wszelkie warunki formalne do skutecznego wszczęcia egzekucji, w tym istnienie wymaganych tytułów wykonawczych, a dłużnikowi i jego małżonce przysługują wszelkie uprawnienia dłużnika związane z powstaniem i realizacją tytułu wykonawczego w toku egzekucji.

W chwili zawierania umowy z dnia 22 lutego 2013r. dłużnik M. P. posiadał już zobowiązania podatkowe względem powoda, od 2012 r. był on już dłużnikiem Skarbu Państwa – (...)w O.. Zobowiązania podatkowe zgodnie z art. 21 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005r. Nr 8, poz. 60) powstają w dniu zaistnienia zdarzeń, z którymi ustawa podatkowa wiąże powstanie takich zobowiązań. Oznacza to, że każda decyzja wydana przez Naczelnika (...) ma charakter deklaratoryjny, a dłużnikiem podmiot staje się już w chwili wystąpienia takiego zdarzenia. Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić iż dłużnik M. P. miał świadomość pokrzywdzenia wierzyciela, bowiem w chwili dokonywania czynności prawnej dnia 22 lutego 2013 roku z M. S. wiedział, że wyzbywa się jedynego składnika majątkowego, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić. Ponadto, miał świadomość, iż zalega z płatnościami z tytułu podatku od towarów i usług, choćby dlatego, że dnia 1 lutego 2013 roku został wystawiony przez Naczelnika(...)w O. pierwszy tytuł wykonawczy o numerze (...) Poza tym dłużnik był zobligowany do składnia

deklaracji podatkowych, tak więc znał wartość obciążających go zobowiązań podatkowych oraz musiał wiedzieć, że w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej będzie zobligowany do dalszego uiszczania opłat z tytułu podatku. Nie ulega także wątpliwości, że dłużnik znał wartość swojego majątku, zwłaszcza że wyzbył się większości środków transportu, nie posiadał środków na rachunkach bankowych lub rachunki te były zablokowane ze względu na zbieg egzekucji wierzycieli, wobec czego przedmiotowe spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu było jedynym możliwym źródłem zaspokojenia wierzytelności powoda. Dlatego też, wyzbywając się tego prawa majątkowego, dłużnik wiedział że uniemożliwi powodowi zaspokojenie się z jego majątku. Zdaniem Sądu Okręgowego wskutek tej czynności prawnej sytuacja faktyczna dłużnika nie uległa zmianie, gdyż nadal mieszka on wraz ze swoją rodziną w przedmiotowym lokalu.

Sąd Okręgowy nie podzielił argumentu pozwanej, jakoby ustanowiła wobec niepełnosprawnej, całkowicie ubezwłasnowolnionej córki dłużnika prawo na kształt prawa dożywocia. Prawo dożywocia zgodnie z art. 908 k.c. jest prawem, które może być ustanowione tylko pod pewnymi przesłankami i tylko wtedy, gdy następuje równocześnie z przeniesieniem własności nieruchomości na nabywcę. Ponadto dożywocie zgodnie z art. 158 k.c., powinno być ustanowione w formie aktu notarialnego pod rygorem nieważności, wobec czego nie można przyjąć, że umowa ustna jest wystarczająca do ustanowienia takiego prawa.

Dłużnik wyzbywając się jedynego składnika majątkowego działał z pokrzywdzeniem powoda jako wierzyciela. Z poczynionych w sprawie ustaleń wynika, że już od lipca 2012 roku do maja 2014 roku dłużnik M. P. nie regulował swoich zobowiązań podatkowych, osiągając z tego powodu spore zadłużenie, co oznacza że był osobą niewypłacalną. Obciążenie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu hipoteką kaucyjną oraz hipoteką zwykłą opiewające łącznie na kwotę 78.500 zł nie oznacza, że umowa z dnia 22 lutego 2013 r. nie miała wpływu na stan wypłacalności dłużnika. Hipoteka bowiem, jako ograniczone prawo rzeczowe, nie uniemożliwia sama w sobie zaspokajania z przedmiotowego prawa należności przysługującej wierzycielowi, jest tylko zabezpieczeniem innej wierzytelności, na podstawie której ustanowiona została hipoteka. Wysokość rzeczywistych zobowiązań dłużnika może też istotnie różnić się od kwoty zabezpieczenia hipotecznego. Pozwana nie wykazała rzeczywistej wysokości zobowiązań dłużnika. Ponadto zgodnie z art. 527 § 2 k. c. czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności, a więc nie stoi na przeszkodzie uznania powództwa fakt, że dłużnik w chwili dokonywania czynności był już niewypłacalny. Istotnym jest natomiast, czy czynność prawna jakiej dokonał spowodowało jego niewypłacalność w stopniu wyższym, co jest spełnione, gdyż spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu stanowiło jedyny składnik majątkowy dłużnika. Określenie "w wyższym stopniu" zawarte w art. 527 k.c. należy rozumieć w ten sposób, że każde powiększenie niewypłacalności dłużnika powinno być brane pod uwagę. Pozwana uzyskała korzyść majątkową. W związku z domniemaniem wynikającym z art. 527 § 3 k.c. należało przyjąć, że pozwana wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwana tego domniemania nie obaliła. Sad podzielił stanowisko wyrażane w orzecznictwie, że dopuszczalne jest stosowanie skargi paulińskiej w stosunku do wierzytelności publicznoprawnej. Skutkowało to uwzględnieniem powództwa.

Jako podstawę orzeczenia o kosztach powołano art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 105§ 1 i 108§ 1 k.p.c. oraz na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1150).

Apelację od tego wyroku wniosła pozwana zarzucając naruszenie:

- prawa materialnego przez błędną nadmiernie rozszerzającą wykładnię art. 527k.c. prowadzącą do wniosku o możliwości stosowania skargi paulińskiej w sprawie dotyczącej odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej, co stoi w sprzeczności z zasadą praworządności wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP i art. 107,108§1 i 120 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja Podatkowa ,

- prawa materialnego a to art. 527 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie , gdyż pozwana nie pozostaje z dłużnikiem w bliskim stosunku i nie obowiązują w stosunku do niej domniemania wynikające z tego przepisu,

- wyłącznej właściwości organu administracji publicznej do orzekania w drodze decyzji o odpowiedzialności osób trzecich za zobowiązania podatnika (art. 2 k.p.c. w zw. z art. 120 Ordynacji Podatkowej,

- naruszenie przepisów o postępowaniu dowodowym poprzez uznanie z dowodowym poprzez uznanie za udowodnione faktów przytoczonych przez powoda, a zaprzeczonych przez pozwaną, dotyczących rzekomego istnienia wierzytelności podatkowej wobec M. P.. W ten sposób Sąd przekroczył zakres swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 231 k.p.c.) i naruszył właściwości organu administracji publicznej, do którego należy określanie wysokości zobowiązań podatkowych drodze decyzji (art. 207 § 1 Ordynacji podatkowej),

- naruszenie przepisów o postępowaniu dowodowym poprzez oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z akt egzekucyjnych, zawartego w piśmie pełnomocnika pozwanej z dnia 7 maja 2015 roku.

Ponadto skarżąca podniosła, że Sąd wyrokował przedwcześnie, nie rozpoznając ani nie przekazując stronom złożonej przed zamknięciem rozprawy interwencji ubocznej M. P..

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa

i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, ewentualnie domagając się uchylenia wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Najdalej idący zarzut dotyczył nieważności postępowania. Wyrok nie odniesie bezpośredniego skutku pomiędzy pozwaną a małżonkiem dłużnika skoro warunkiem egzekucji w tym przypadku jest konieczność wystawienia tytułu na małżonka dłużnika (art. 27 c ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji) . Nawet jednak gdyby uznać, że w tym przypadku interwencja ma charakter samoistny, co pozwala pozwanej powołać się na zarzuty dotyczące interwenientów, to i tak sam brak zawiadomienia dłużnika i jego małżonki o toczącym się postępowaniu nie tworzy nieważności postępowania, skoro prawa strony interwenient nabywa dopiero w momencie zgłoszenia interwencji a ta została zgłoszona już po wydaniu zaskarżonego wyroku (k- 278, 279). Zgłoszenie interwencji przez małżonka dłużnika nastąpiło zaś dopiero w toku postępowania apelacyjnego. Nie zostało wykazane naruszenie przez Sąd przepisów o postępowaniu skoro na etapie postępowania przed Sądem Okręgowym brak było wniosku o przyznanie w postaci pisma procesowego wskazującego przyczynę wezwania i stan sprawy. Brak udziału w sprawie interwenientów na tamtym etapie postępowania nie miał też wpływu na wyniki postępowania skoro interwencja żony dłużnika nie zawierała dodatkowych zarzutów i wniosków dowodowych w stosunku do podnoszonych przez samą skarżącą.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał w zasadzie ustalenia Sądu Okręgowego za własne, uwzględnił jednak następczo okoliczności wskazujące na częściową spłatę należności.

Wystawienie administracyjnych tytułów wykonawczych jednoznacznie wskazuje na istnienie wierzytelności. Treść zaś tytułów wskazuje, że zaległość podatkowa dotyczy lat 2012-2014r. w tym: stwierdzona tytułem SM (...) wynosi 944zł, (...) wynosi 12910zł , (...) wynosi 12260zł , (...) wynosi 57zł , (...) wynosi 37zł, (...) wynosi 371zł, (...) wynosi 55zł , (...)wynosi 8638zł, (...)wynosi 2572zł, (...) wynosi 321zł , (...) wynosi 5102zł , (...) wynosi 5717zł, , (...) wynosi 2121zł , (...) wynosi 935zł, (...) wynosi 2688zł, (...) wynosi 14447zł, (...) wynosi 6176zł , (...) wynosi 1894zł,, (...) wynosi 17263zł, (...) wynosi 6169zł, (...) wynosi 6448zł, (...)wynosi 30772zł. Wskazuje to, że część wierzytelności to względem daty czynności wierzytelności przyszłe. Tytuły wykonawcze są dokumentami urzędowymi, tj stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z przedłożonych zaś tytułów wynika , że zbywca tj M. P. był dłużnikiem Skarbu Państwa w zakresie należności łącznie w kwocie 136953zł oraz odsetek liczonych od kwot wskazanych w poszczególnych tytułach. Nie było więc wadliwe ustalenie przez Sąd Okręgowy, że należności wynoszą 125694,10zł plus odsetki skoro wierzytelności wskazane w tytułach były następczo korygowane .

Zgodnie z art. 27 a§1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jedn. Dz.U. z.U.2014.poz.1619) w tytule wykonawczym wykazuje się należności pieniężne. Jako element tytułu wskazane należności są objęte urzędowym poświadczeniem. W orzecznictwie przyjmuje się, że nie jest dopuszczalne ustalanie w postępowaniu przed sądem powszechnym nieistnienia zobowiązania podatkowego, jeżeli zostało ono stwierdzone administracyjnym tytułem wykonawczym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010r. sygn. akt III CZP 88/10, OSNC 2011/6/63). Skarżąca nie przedstawiła zresztą żadnych dowodów wskazujących na to, że wierzytelności objęte tytułami wskazanymi w treści wyroku nie istniały. Wbrew więc zarzutom apelacji nie były to należności urojone. Częściowo natomiast zasadne były zarzuty podniesione w postępowaniu apelacyjnym o spłacie wierzytelności. Skuteczność skargi pauliańskiej uzależniona jest także od istnienia wierzytelności w chwili orzekania. Treść pisma z dnia 20 maja 2016r. Nr (...) (...) (...) (...) poświadcza, że wierzytelność objęta tytułem wykonawczym (...) częściowo wygasła na skutek spłat dłużnika a zadłużenie objęte pozostałymi tytułami wynosi łącznie 117 911,70zł.

Sąd Apelacyjny uznaje prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego jednak zmiana okoliczności musiała zostać uwzględniona na etapie apelacji.

Zostały wykazane w sprawie pozostałe elementy istotne dla uwzględnienia skargi pauliańskiej. Pokrzywdzenie wierzyciela następuje jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527§2k.c.). W tym przypadku takie pokrzywdzenie wierzycieli wystąpiło. O istnieniu pokrzywdzenia można mówić, gdy porównanie wartości sprzedanego prawa i wysokości niespłaconych wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi, zabezpieczonych hipotekami na sprzedanym prawie, prowadzi do wniosku o ograniczeniu możliwości zaspokojenia się powoda. Tu należy zauważyć, że pozwana nie składała wniosków dowodowych na okoliczność ustalenia aktualnej wysokości wierzytelności zabezpieczonej hipoteką ani też na okoliczność wartości prawa do lokalu. Z samej zaś transakcji wynika domniemanie faktyczne, że prawo do lokalu nawet przy uwzględnieniu obciążenia hipotecznego było warte 100000zł (k-12/2), skoro nabywca zgodził się na zakup za tę cenę przy świadomości istnienia obciążenia. Ponadto pokrzywdzenie wierzycieli powiązane z niewypłacalnością dłużnika ma miejsce również wówczas, gdy zaspokojenie od dłużnika można wprawdzie uzyskać, lecz z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka, a więc, gdy zaspokojenie jest utrudnione i opóźnia się w czasie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 r. IV CKN 525/00, niepubl.). Niewątpliwie wyzbywając się prawa do lokalu określonego w pozwie dłużnik musiał mieć świadomość, że przynajmniej utrudni zaspokojenie powoda tym bardziej, że przed transakcją dokonywał on także zbywania środków trwałych swojej firmy transportowo-przewozowej, co jeszcze kontynuował na przełomie 2012 i 2013r. Dłużnik jako przedsiębiorca musiał mieć świadomość zmniejszenia możliwości zaspokojenia skoro gotówka jest trudniejsza do zlokalizowania dla wierzyciela dla potrzeb zajęcia. Kwota uzyskana ze sprzedaży nie była przedmiotem zaspokojenia strony powodowej. Uwzględniając zaś charakter wierzytelności należy przyjąć, że to właśnie stronie powodowej przysługiwałoby ewentualne pierwszeństwo zaspokojenia gdyby doszło do egzekucji. Ponadto dłużnik prowadząc nadal działalność gospodarczą, rozporządzając prawem do lokalu i kontynuując sprzedaż środków transportu, musiał mieć (w braku innego, realnego majątku), świadomość, że Skarb Państwa będzie miał trudności w wyegzekwowaniu także i przyszłych wierzytelności publicznoprawnych z tytułu podatku od towarów i usług za dalsze miesiące 2013i 2014r. Przez zamiar pokrzywdzenia rozumieć należy taki stosunek psychiczny dłużnika do wyobrażonego skutku podjętego działania, który pozwala przyjąć, że chce on pokrzywdzenia wierzyciela przyszłego, a czynność zostaje dokonana w tym celu (por. wyrok SN z dnia 29 maja 2015r. sygn V CSK 454/ LEX nr 1771405). Ciąg sprzedaży majątku ruchomego a szczególności jego zintensyfikowanie w 2012i 2013r. wskazuje na celowe działanie dłużnika zmierzające do upłynnienia majątku, z którego możliwa będzie egzekucja aby w ten sposób uniemożliwić lub przynajmniej ograniczyć, możliwość zaspokojenia się aktualnego już w dacie transakcji wierzyciela publicznoprawnego i jednocześnie wierzyciela przyszłego (w odniesieniu do wierzytelności podatkowych za dalsze najbliższe okresy). Jest to istotne nie tyle dla uwzględnienia powództwa co do zasady lecz zakresu tego powództwa skoro część wierzytelności powstała dopiero po dokonaniu transakcji wskazanej w pozwie. Były więc podstawy do uwzględnienia powództwa także w odniesieniu do wierzytelności, które w chwili zawarcia umowy jeszcze nie istniały. Do przyjęcia, iż osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową kosztem dłużnika, wystarczy wykazanie, że na

podstawie czynności prawnej dłużnika nabyła ona rzecz, co spowodowało zmianę w majątku dłużnika prowadzącą do pokrzywdzenia wierzycieli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r. I KKN 287/98 LEX nr 147235).

Nie są zasadne także pozostałe zarzuty apelacji. Wydanie wyroku przed nadaniem biegu interwencji ubocznej nie miało wpływu na sposób rozstrzygnięcia. Na etapie apelacji interwenient uboczny brał już udział w sprawie lecz jego udział nie wpłynął w żadnym razie na ocenę zasadności powództwa. Nie jest zasadny zarzut dotyczący całości akt administracyjnych. Akta postępowania administracyjnego jako całość nie mogą być przedmiotem dowodu. Dowodem są konkretne dokumenty. Z uwagi więc na poziom ogólności wniosek dowodowy nie mógł zostać uwzględniony przez Sąd pierwszej instancji. Ponadto dowód ten został złożony na okoliczność zaniechania strony powodowej. Dowód ten miał w zamierzeniu pozwanej prowadzić do oceny, że opieszałość spowodowała, że wierzyciele prywatni zaspokoiili swe należności. Tymczasem poza sporem jest, że egzekucja administracyjna nie była skuteczna. Z akt egzekucyjnych Naczelnika Urzędu Skarbowego nie mógł wynikać zakres egzekucji prowadzonej przez wierzycieli prywatnych a ponadto pozwana nie składała żadnych dowodów na okoliczność, że pozwany w ogóle miał inny majątek, z którego możliwe było zaspokojenie gdyby organ wcześniej przyłączył się do już poprowadzonej egzekucji z wniosku innych wierzycieli. Z ustaleń wynika, że dłużnik wyżył się większości środków transportu, nie posiadał środków na rachunkach bankowych. Nawet więc wykazanie, że strona powodowa opieszale prowadziła egzekucję nie będzie wystarczające dla uznania, że strona powodowa mogła zaspokoić się z innego majątku. Oznacza to, że sposób prowadzenia postępowania administracyjnego nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia skoro nie ma wątpliwości, że nie istniała realna możliwość zaspokojenia egzekwowanej wierzytelności z jakiegokolwiek części majątku dłużnika.

Dopuszczalne było uznanie za bezskuteczną czynności dokonanej przez dłużnika także wówczas, gdy przedmiot tej czynności wchodził do wspólności majątkowej małżeńskiej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2003 roku, IV KKN 204/2001 OSNC 2004/9/138). To stanowisko wzmacnia okoliczność odpowiedzialności małżonka dłużnika za zobowiązanie podatkowe, w tym także w zakresie majątku stanowiącego przedmiot rozporządzenia i w tym zakresie należy podzielić rozważania Sądu Okręgowego. Dokonanie przez dłużnika i jego małżonka czynności z siostrą dłużnika rodzi zgodnie z art. 527 § 3 k.c. domniemanie, iż ta osoba wiedziała, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Pozwana nie obaliła tego domniemania. Wobec okoliczności

Nie jest zasadny zarzut naruszenia prawa materialnego. Możliwość stosowania art. 527 k.c. i art. 530 k.c. dla ochrony wierzytelności publicznoprawnych jest ugruntowana w orzecznictwie począwszy od uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 12 marca 2003 r., III CZP 85/02, OSNC 2003, Nr 10, poz. 129). Za stosowaniem analogiae legis do cywilnoprawnej konstrukcji opowiada się także Sąd Apelacyjny. Zasada praworządności wręcz uzasadnia prymat ochrony wierzyciela, szczególnie gdy ochrona na gruncie ordynacji podatkowej nie jest wystarczająca dla uzyskania zaspokojenia. Ochronę rodziny dłużnika (który nie był właścicielem) zapewnia zaś art. 791 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 § 1 k.p.c. i art. 17¹³ u.s.m.

Działanie z pokrzywdzeniem stanowi czynność sprzeczną z zasadami współżycia społecznego a wierzyciel wnosząc skargę realizuje swoje prawa i takie działanie nie może naruszać art. 5 k.c. Rozstrzygnięcie więc Sądu pierwszej instancji było na tamtym etapie w pełni prawidłowe. Apelacja została uwzględniona jedynie w części na skutek zmiany okoliczności wynikającej z częściowego zaspokojenia wierzyciela. Skoro wierzytelność jest określona w wyroku poprzez tytuł wykonawczy i wskazano tam kwotę długu a z ustaleń wynika, że chroniona wierzytelność objęta tytułem wykonawczym (...) wygasła i zadłużenie w zakresie należności głównej wynosi łącznie 117 911,70 zł, to należało tę zmianę uwzględnić w orzeczeniu. Wobec powyższego Sąd drugiej instancji zmienił nieznacznie zaskarżone orzeczenie poprzez wyeliminowanie z jego treści numeru tytułu wykonawczego (...) i zastąpienie kwoty 125.694,10 zł kwotą 117 911,70 zł i oddalił w pozostałej części środek odwoławczy na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. przy zastosowaniu § 2, § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst

jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461ze zm.), w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800) .

SSA Jerzy Bess SSA Anna Kowacz - Braun SSA Sławomir Jamróg